

Lize Spit

**AUTOBIOGRAFIE
VAN MIJN LICHAAM**

DAS MAG UITGEVERS

Lize Spit (1988) schreef eerder de
veelgeprezen romans *Het smelt* en
Ik ben er niet. Ook schreef ze het
Boekenweekgeschenk van 2023,
De eerlijke vinder.

Eerste druk: november 2024
Tweede druk: november 2024
Derde druk: november 2024

Om privacyredenen werden de namen van een aantal mensen die in dit boek voorkomen gewijzigd.

Vertegenwoordiging Lize Spit: Michaël Roumen

Ontwerp: Frank August
Illustratie laatste pagina: Lize Spit
Productiebegeleiding: Tim Beijer
Auteursfoto: Daniil Lavrovski

NUR 301, 320

www.lizespit.be
www.dasmag.nl

!!!lichaam!!!

Pas vijf maanden na jouw mailtje noteer ik voor het eerst het woord, precies zo, haastig neergekrabbeld, midden in de nacht, geflankeerd door twee keer drie uitroeptekens, als de vuurpijl van een schipbreuk lijdende schipper, een hulpkreet die met kracht ergens doorheen moet stoten.

December

Het mailtje komt binnen wanneer we staan te treuzelen op de zeedijk van Oostende, met een fles gekoelde bubbels in de hand. Rob en ik hebben om vijf uur 's middags een afspraak bij Leni, zij verkoopt haar studio op veertienhoog in de Europatoren, wij gaan het aankoopcompromis tekenen. We zijn te vroeg en om tijd te rekken houden we halt voor de etalage van de modeltreinenwinkel. In een glazen etagère staan setjes miniatuurfiguren uitgestald, elk mensje beeldt een situatie uit. Toegevoegde kaartjes met verklaringen proberen in zo weinig mogelijk woorden de weergegeven situatie te vatten.

SET NR. 15.565 bijvoorbeeld bestaat uit vijf figuurtjes: een wildplasser, een bedelaar, 'een exhibitionist die fier is op zijn dikke pens', een dame met vergrootglas die Sherlock Holmes-neigingen heeft, en een handtasdief 'die de paraplu op zijn hoofd krijgt van een kranige dame'.

Het is midden december, boven ons hangen meeuwen stil in de lucht, hun elegante witte basten schitteren in de ondergaande winterzon. De wind doet alle werk, de vogels hoeven alleen te drijven.

In de zak van m'n jas trilt mijn telefoon. 'Hebben jullie mailtje mama al gelezen?' stuurt Siska in de WhatsAppgroep 'Broertje&czusjes'.

Oei, er is blijkbaar weer een mailtje, zeg ik tegen Rob, die de fles bubbels van me overneemt.

Altijd als mijn ouders uitreiken: iets in mij wat naar buiten klapt, zoals een boksbal op de kermis uit de automaat tevoorschijn komt nadat er een munt wordt ingebracht, klaar om geramd te worden.

Ik open mijn inbox en inderdaad: een ongelezen mail, met als onderwerp ‘mededeling’. Meteen voel ik me misselijk.

De vorige mail van mijn moeder dateerde van een maand eerder, ergens midden november. Die kwam ook plots en zonder vermelding van onderwerp. ‘Dag allemaal, In bijlage een bekentenis, Groetjes, Agnes.’ Daaronder een toegevoegd Word-document getiteld ‘mededeling’, waarin mijn moeder opbiechtte dat ze al enkele maanden een verhouding had met Walter, ze had liever gewacht om het te vertellen tot ze ons eens samen zag (wat jaarlijks maar enkele keren gebeurt), maar van Fred (ze noemt onze vader altijd bij zijn voornaam) moest ze dit zo snel mogelijk aan ons laten weten. Ze was er tegen Fred van in het begin open over geweest, ze hadden nog niet te veel ruzie gemaakt. Ze zou geen afstand doen van haar nieuwe geliefde, maar een manier zoeken om beide relaties te combineren. Veertig jaar huwelijk, schreef ze, gooi je ook niet meteen weg. Zij en Fred waren in relatietherapie.

Ondanks de gebruikelijke droge, afstandelijke manier waarop deze mededeling geschreven was (‘ik hoor nog wel (of niet) wat jullie ervan vinden’), was het geen schokkend of slecht nieuws geweest, integendeel. Ik gunde het hun allebei van elkaar te worden bevrijd.

Dit keer is het onderwerp van de mail ‘mededeling’ en heet het Word-bestand in de bijlage ‘slokdarm’.

Bij dat ene woord weet ik het al. De misselijkheid vleit zich neer, heeft door dat ze zal mogen blijven.

Ze voelde al een tijdje iets in haar slokdarm zitten, schrijft ze in de mail, en een gastroscopie drie weken geleden bevestigde de aanwezigheid van een gezwel. In de tussentijd werden er biopsieën genomen en scans gemaakt, gisteren zag ze de behandelend arts om de resultaten te bespreken: het nieuws was

‘niet zo aangenaam’, het gezwel is kwaadaardig. Er zijn ook drie gezwellen aangetroffen op andere plaatsen, in haar maag, in haar hals, in haar keel. Uit onderzoek moet blijken of deze er iets mee te maken hebben. Als het geen uitzaaiingen zijn, dan wordt het een lange en zware behandeling maar is genezing nog mogelijk. Als één of meerdere gezwellen wel uitzaaiingen zijn, dan is er nog maar weinig aan te doen.

Ze laat dit, schrijft ze, via mail weten, omdat het voor haar een veilige manier is om iets over te brengen en ze wil dat Siska, Jules, Tiny en ik het alle vier tegelijkertijd en op dezelfde manier te horen krijgen.

Daarnaast: Fred en zij zullen scheiden.

Wat schrijven is: de witte bloedcel. Het schadelijke deeltje bestrijden door het in te kapselen, elk vreemd of niet te controleren gevoel insluiten in taal en langzaam afvoeren. Niet met grote, abstracte woorden (seizoenen, getijden, afwijzing, dood, pijn, schuldgevoel), daar glipt nog te veel onderuit, maar met concrete punten, klein en zo aaneengesloten mogelijk. (Zo dicht mogelijk op elkaar! Geen ruimte tussen de punten laten! sprak de juf, die zich over ons heen boog toen we in de lagere school met naald en prikkussen figuren uit karton moesten losmaken, door langs de stippellijn te prikken.)

In de seconden na deze mail is dit wat er moet gebeuren: de stippellijn bepalen. Ik ben geen dochter die een mailtje leest, ik ben de schrijver die de dochter observeert die het mailtje heeft gelezen.

Welke details om me heen moet ik in me opslaan om dit moment later goed te kunnen beschrijven?

De zon die ondergaat, de okerkleurige klinkers van de dijk die oplichten, de luid flapperende bekleding van de gevelstellingen bij het pand verderop.

Er is een koppel met een hondje, ze zijn duidelijk naar iets leuks onderweg.

Een menubord, op twee springveren gemonteerd, vooroverbuigend in de wind.

Dat ik gisteren in een winkeltje in de Kapellestraat een postkaartje kocht met een Delfts porseleinen ‘scherfje van geluk’ erop

vastgepind, zonder dat ik toen al wist aan wie ik het zou sturen, maar er zou in mijn entourage in de toekomst vast nog eens een tegenslag voorvallen, iemand zijn die het kon gebruiken.

De kerstbomen op de dijk, tegenover een café, versierd met lege bierblikjes aan touwtjes.

Mijn spiegelbeeld in het raam van de etalage, mijn gezicht, mijn hand, mijn telefoon.

Ik maak een foto van set nummer 15.565 – de Sherlock Holmes, de exhibitionist, ik wil de miniatuurtjes exact kunnen beschrijven, mocht ik ze later nodig hebben.

Er is iets gekanteld.

We moeten van deze bubbels af, zeg ik tegen Rob, die nog steeds met de fles in zijn hand naast me staat en de andere arm om me heen heeft geslagen.

Het liefst zou ik gewoon thuis zijn nu, in ons appartement in Brussel. Maar we verblijven hier, in een driekamerappartement op de dijk, het buitenverblijf van een vermogend ondernemerspaar. Ze hebben een hond, een heel grote, de lege mand in de woonkamer heeft de doorsnede van een hoelahoep.

Als mama ons goed nieuws had gestuurd, dan had ik dat overal kunnen vernemen, aan de rand van een slapende vulkaan of zelfs op het toilet van een matige koffiezaak, maar dit mailtje had ik toch thuis willen lezen, een plaats waar mijn afmetingen na jaren al ingesleten zijn, een plaats die geneigd is zich om me heen te plooiën.

We lichten Leni in, dat we door omstandigheden wat later op de afspraak zullen verschijnen, en keren terug naar het enige neutrale terrein op loopafstand, het driekamerappartement waarin onze openeritste toiletzakken en valiezen staan.

Er is echt iets gekanteld, zeg ik opnieuw tegen Rob, wanneer we in de lift tegen elkaar geleund staan.

Hij vraagt het te beschrijven, wat bedoel ik met gekanteld, wat is het 'iets'.

Iets groots is in mijn binnenste uit elkaar gespat, of nee, er is iets over me heen geschoven zoals blauw over geel kan schuiven en dan groen wordt, of nee, het is alsof ik midden op straat ben vastgegrepen door een onzichtbare hand die me verfrommeld heeft en me weer gladstreek en daarna terug neerzette, of: het spel is afgelopen, het licht is aangeknipt, zoiets – nee, zie je wel, dit bedoel ik dus, ik krijg het niet benoemd, en dat is wellicht wat ik bedoel met kantelen, het is me de afgelopen tien jaar nooit overkomen dat het me niet opluchtte het te benoemen, dat de taal zo tekortschiet, zo weinig tegenwicht biedt.

Het appartement is ruim, maar vooral in de diepte, één kamer heeft zeezicht, achter een zwart raam met een diepe vensterbank van marmer, waardoor de zee omkaderd door een zware lijst aan de muur hangt. Binnen loop ik meteen naar dat raam. Deze schok, daar hoort een verte bij, een horizon, opdat mijn blik ver weg kan scheren, veel afstand kan afleggen, niet meteen op een muur botst en weer bij me terugkomt.

Kanker dus, uitgezaaid wellicht.

In mijn moeders leven en huwelijk zijn er zelden zaken beter uitgevallen dan verwacht. Bij de eerste kus met mijn vader stootte ze zo hard tegen hem aan dat ze een stuk van haar beide voortanden verloor – als één kus al zo slecht uitdraait, waarom zouden de gezwellen dan alle drie de goede kant op vallen?

Bij mijn tweede poging neemt mama haar telefoon op. Veel vaker heeft er zich tussen mijn telefoon en de hare, via masten en netwerken, een lijn gevormd, maar nooit zoals nu, deze lijn is direct en kaarsrecht, het universum houdt een baanvak, een pechstrook vrij voor het eerste gesprek tussen kinderen en hun ouders met kanker.

Ook mama durft door de shock ruimte in te nemen die ze nooit eerder innam, het is lang geleden dat ik haar zo nuchter hoorde. Geen koetjes en kalfjes, geen schijnbewegingen, ze praat luid en snel, gebruikt niet meer woorden dan ze nodig heeft, maar voor het eerst ook niet minder.

Hoe voelt ze zich (het dringt nog niet helemaal tot haar door), is ze nu thuis of bij haar minnaar (thuis, Walter werkt de rest van de week, hij werkt de late shift vandaag), is papa een beetje lief voor haar (niet echt), en voelde ze al langer iets (ja, maanden geleden had ze al bij de huisarts gesignaleerd dat ze iets voelde zitten, alsof haar eten niet meer wilde zakken, en pas toen ze het gevoel kreeg dat ze zou stikken, kreeg ze een doorverwijzing voor een gastroscopie en ja, de rest is dus gekend), dat is toch wel slordig van die dokter (het is niet dat kwaad zijn er nog iets aan zal veranderen).

Het gesprek over de resultaten van de biopsieën heeft ze een week uitgesteld, zodat ze er nog enkele dagen op uit kan met Walter, nog even bengelen in de hoop dat het allemaal meevalt.

Hoe dichterbij ik bij het raam sta, hoe beter ik het opgedroogde zout op het glas zie; vlekjes in het beeld. De eigenaars hadden gezegd dat het geen kwaad kon de ramen te wassen aan het begin van het verblijf, zo zouden we er zelf ook nog iets aan hebben. We zijn het natuurlijk vergeten, of nee, we zijn het niet vergeten, het idee dat kuisen een mogelijkheid is, blijkt genoeg om ons niet aan het vuil te ergeren. Ik verleg mijn focus van de zoutvlekjes naar de diepte die erachter ligt. De zee wordt steeds moeilijker te onderscheiden van de pikzwarte lucht, hier en daar springt een witte golf op uit de donkere massa, het water bestaat uit mondjes die afwisselend hun tanden ontbloten.

Mama, zeg ik, we moeten beginnen te praten met elkaar, volgens mij hebben wij nog nooit eens gewoon eerlijk met elkaar gepraat. Ik wil je nog zo veel vragen, ik heb je veel te lang van alles kwalijk genomen, daar wil ik nu mee stoppen.

Dat is goed, zegt ze.

Rob doet, op zijn tenen lopend om niet te storen, de lichten aan.

Plots past de hele zee, het hele strand, al die uitgestrekte kilometers, in één kamer. In een eettafel, zes kuipstoelen, een Boeddhabeeeld, een hondenmand.

Hoelang ben ik eigenlijk bezig geweest met afstand opzoeken?

Ik zoek al ongeveer even lang afstand van haar als mijn afhankelijkheid van haar duurde.

Ik zeg niet tegen mama hoe belachelijk ik me voel. Wat had ik gedacht, dat ik alle tijd en plaats zou krijgen, dat een toenaaderingspoging geheel in mijn tempo zou kunnen gebeuren?

Dat een dochter-moederband een drieaktestructuur heeft, had ik dat verwacht? Negentig minuten, begin-midden-einde, 25 minuten-40 minuten-25 minuten, daar had ik op gerekend, maar nu springt het felle zaallicht aan op minuut 60, terwijl ik nog maar net over de helft van het verhaal dacht te zitten, de helft van de popcorn heb ik nog opgespaard.

Door het gesprek kan ik mama's traject van de laatste weken reconstrueren. Hoe ze die doorbracht, zonder dat ze iemand op de hoogte stelde, in afwachting van alle resultaten. Hoe ze de angstige dagen tussen de scans en de uitslag sleet.

Dat het nieuws slecht zou zijn, vermoedde ze al. Ze was aan zee gisteren, om het te laten inzinken.

Gisteren?! Welke zee?

Oostende, zegt ze.

Maar ik was hier óók, zeg ik, op een toon van: had dat dan gezegd. Je had mogen bellen, hé. Want Siska was hier ook gisteren.

Ah, was Siska bij jou, zegt mama. Ze klapt weer dicht.

Ik weet precies waarom ze dichtklapt.

Eergisteren is Siska bij mama en papa langs geweest met het nieuws dat ze gaat trouwen, maar dat ze hen niet zal uitnodigen voor het feest, ze zijn enkel welkom bij het ontbijt en in het stadhuis.

Tien jaar lang heeft mijn zus haar verloving uitgesteld, omdat ze niet wist wat ze moest doen met mama en papa op het huwelijksfeest: in hun aanwezigheid zou ze zich de hele dag gespannen voelen, en ze wil haar openingsdans kunnen dansen zonder dat ze hen in het oog denkt te moeten houden.

Mama was dus op hetzelfde strand als wij, haar twee oudste dochters – zij alleen met dat zware verdict, wij honderduit

pratend over alle plannen voor het grote feest waarop ze net geweigerd was.

Terwijl ik met mama stond te bellen, heeft Siska me een berichtje gestuurd: 'Ik voel me echt een slechte dochter. Maar ik kan nu wel mama's gelaten reactie van eergisteren beter plaatsen.'

We bellen aan bij de Europatoren, nemen de lift naar de veertiende verdieping, naar de studio waarvan we de overeenkomst gaan tekenen. De studio zal dienen als schrijfkamer, om het lawaaiige Brussel af en toe te ontvluchten. Leni zit al meer dan een uur op ons te wachten. We glijden omhoog door de liftko-ker, de wervelkolom van deze toren, of nee, we bewegen door de slokdarm, wij zijn de hap die de verkeerde kant op gaat.

Rob houdt de fles bubbels vast.

De studio wordt verkocht inclusief inboedel, waaronder een Auping-bed waarvan het hoofdeinde automatisch op en neer kan gaan, zoals bij een ziekenhuisbed.

Omdat ik als enige Acrobat Reader heb geïnstalleerd, lezen we het compromis na en ondertekenen we het op mijn computer. Daarnet in het appartement ben ik bewust niet online naar prognoses gaan zoeken, en ik neem me voor dat ook de rest van de avond niet te doen. Google zal me precies kunnen vertellen hoe haar aftakelingsproces eruit zal zien. Foto's, tabellen, tekeningen, grafieken, verhalen van lotgenoten.

Kijk, de schepen zijn mooi verlicht, zegt Rob.

Het uitzicht vanuit deze toren is indrukwekkend, je zou bijna vergeten dat het merendeel van de drieëndertig verdiepingen nog boven ons ligt. Het is halfnacht, en aan de stad kun je zien dat het koud is, dat alles net meer moeite moet doen om de gewoonlijke afstand te halen – het licht van de vuurtoren bijvoorbeeld, maar ook mijn eigen blik kost me meer. Wanneer ik de koude van het raam voor me voel afstralen, spijt het me dat ik mijn blik alleen doorheen die onherbergzame lucht stuur, dat ik mijn blik niet warm kan inpakken.

Jij zal afscheid kunnen nemen, zegt Leni, jij zal rustig kunnen nadenken wat je haar nog wil zeggen – het klinkt bijna als een bedreiging. Natuurlijk, er zijn mensen wie een afscheid niet gegund is, van wie het familielid in één klap wegvalt, zonder aankondiging, in een accident bijvoorbeeld – Leni kent enkelen van deze mensen persoonlijk, enzovoort enzovoort, en ik weet wat Leni probeert: ze wil vergelijken, zij wil zaken in de weegschaal leggen, om het verdriet aan mijn zijde een beetje omhoog te tillen, maar dat durf ik nog niet, ik durf geen beweging te brengen in iets wat ik zelf nog niet kan beschrijven.

Ik bel eerst Siska, dan Tiny en dan Jules. We speculeren erop los, alsof we hier behalve ons verdriet ook al ons geld op moeten inzetten. Mama kennende, zeggen we alle vier, is dit nog veel erger dan we denken.

Plots bedenk ik dat ik het de hele avond, in mijn gesprekken met Leni, over ‘mijn mama’ heb gehad, niet over ‘mijn moeder’.

De afgelopen jaren heb ik altijd moeder gezegd, om de afstand die er was te kunnen duiden tegenover anderen; mijn moeder dit, mijn moeder dat.

Dat is de kanteling die ik in mijn hele lichaam voel, en die zich uitstrekt tot in mijn taal, ook al beperkt het verschil zich tot een paar letters, tot *ondanks* en *dankzij*, een voor- dan wel achtervoegsel dat bepaalt op wie de dankbaarheid zich richt: juist niet of juist wel op haar. Een moeder is diegene ondanks wie je bestaat, een mama is diegene dankzij wie je bestaat.

In ons logeerverblijf slapen we in de kinderkamer. Er is een lavabo in de hoek, een bureau, een hoog raam, een twijfelaar. Ik ben wakker, klaarwakker, te paniekerig om te slapen.

Een paar uur later, wanneer Rob met zijn warme lichaam tegen me aan in slaap valt, opent zich in het midden van mijn verdriet een luikje, en daar kruipen ze allemaal uit, de mama’s, voorzichtig, gedeisd, oudroze en verkreukeld en stoffig en

ongebruikt, ze kruipen eruit met onder hun arm de opgerolde herinnering waarin ze figureren en waarmee ze zich al jaren verscholen hielden in de stiekeme schuilkelder, ondergedoken voor mijn teleurstelling. De kust is veilig nu, en ze rollen de herinnering uit, spelen ze een voor een na: de mama die in de winter chocomelk maakte in de glazen kommetjes met de twee oren, de mama die de fruitschaal vulde en de overrijpe kiwi's en abrikozen ernaast legde, de mama die door tijdschriften bladerde op zoek naar jurken voor ons om te naaien, die uren door 3 *Suisses* bladerde en lijstjes maakte met wat ze voor elk van ons kon kopen, de mama die altijd gul was voor goede doelen, die 11.11.11-kalenders kocht en een Plan-kindje had en ook nog ergens een geadopteerde olifant, de mama die speciaal rijst kookte om ons het troebele papwater voor te schotelen wanneer we diarree hadden, de mama die op woensdagen met ons naar de bibliotheek ging, of die ons meenam naar de hobbywinkel in het dorp verderop op de momenten dat we genoeg zakgeld gespaard hadden voor inlineskates of strijkparels of verf, de mama die achter de naaimachine zat en met haar voet op het pedaal het zachte ratelen bewerkstelligde, een veilig ratelen dat af en toe onderbroken werd voor het doorknippen van een draadje, de mama die vetbollen ophing in de winter en uitgelaten was als een vogeltje ervan kwam eten, de mama die zelf brood bakte, eerst met de hand, nadien in een broodmachine, en die vloekte omdat de kneedhaak een groot gat in het kruim achterliet, de mama die zoute stokjes at nadat wij naar bed waren en die zelfs niet haar best deed ze te verstoppen als je met een nachtmerrie naar beneden kwam, de mama die zich elke winter voornam om de postbode binnen te vragen voor de erwtensoep maar het geen enkele keer durfde, de mama die kookboeken doorbladerde weken voordat er gasten kwamen, de mama die in de zomer de rabarber in het oog hield en de rijpe stengels voor ons afsneed, de mama die foto's in het fotoalbum plakte en daar commentaar bij schreef terwijl ik op de stoel tegenover haar zat en mocht toekijken zolang ik mijn mond hield, de mama die in een laatje in de buffetkast onze nieuwjaarsbrieven bewaarde en ook een bakje kleingeld vulde waar we iets uit mochten nemen voor een drankje op school en die

niet controleerde of we er werkelijk een drankje mee kochten of het aan ons zakgeld toevoegden, de mama die onontcijferbare kanten beha's droeg die ik voor me uit hield in de spiegel, de mama die altijd grote verfrommelde zakdoeken op zak had om haar neus in te snuiten, de mama die elke avond rond hetzelfde uur een langgerekte niesaanval kreeg, de mama die met alle soorten restjes nog raad wist (stof, koord, tomaten), die bij het afnemen van de gedroogde was de houten wasknijpers in de buidel van haar keukenschort liet vallen, de mama die ervan genoot om in de eerste week van december letterkoekjes door het huis te gooien, om de indruk te wekken dat Sinterklaas zich voortdurend in de buurt van onze schoorsteen schuilhield.

Mama slaapt nu vast ook. Meestal is dat een goede gedachte, met deze gedachte in het achterhoofd kan ik me tijdens de nacht al jaren beter concentreren, beter schrijven, dan hoef ik me geen zorgen meer om haar te maken, dan hoef ik me even niet schuldig te voelen over het feit dat ik het op zoveel vlakken beter voor elkaar heb dan zij.

Maar nu vind ik het zo'n eenzaam beeld dat ze is gaan slapen, naast mijn vader, met die tumor in haar die verder groeit. Slaapt een tumor ooit, of is het een opengesperd paar ogen dat zit te wachten op een onbewaakt moment? Groeit die 's nachts verder, omdat je lichaam in slaapstand is, er niemand thuis is, of groeit zo'n tumor juist overdag, wanneer je zware inspanningen doet die al je energie opslorpen waardoor er weinig energie over is om weerstand te bieden aan innerlijke tegenstanders?

Het is drie uur 's nachts en mijn gedachten zijn met zoveel, alsof het verdriet ontstoken is geraakt, het gonst, pulseert.

Mama zou voor het eerst oma worden in de komende lente, want Jules en zijn vriendin die al een zontje heeft uit een vorige relatie, verwachten nu samen nog een kindje, nee Lize, ze zal oma worden in de lente volgend jaar, ze zal haar kleinkind nog ontmoeten, en wat met Walter, blijft hij, of zal hij maken dat hij wegkomt en zal ze dan straks gescheiden doodgaan mét liefdesverdriet, en wat met die voortanden, de twee implantaten die ze recent heeft laten plaatsen, een ingreep waar ze al veertig jaar naar verlangde maar die lang te duur

was (al die tijd heeft ze het met een inklikprothese gedaan, tot nu, nu heeft ze eindelijk een rij volwaardige voortanden, meer dan vierduizend euro kosten die dingen); maar als ze nu nog maar een paar weken of maanden heeft, dan kom je op tientallen euro's per dag uit, en als ze dan straks te ziek van de chemo zal zijn om te eten, dan denk je toch al helemaal, had ik die tanden van vijftig euro per dag maar gelaten, zoveel heeft mama zichzelf nooit waard gevonden, en hetzelfde met haar nieuwe set Demeyere-inductiepannen, kookt iemand met slokdarmkanker überhaupt nog, of heb je dan eerder een goede blender nodig, en als je dat zou uitrekenen, de prijs van zo'n set kookpotten waar je dan maar twintig keer in kookt, was ze dan niet beter elke dag in een degelijk restaurant gaan eten in plaats van de set te kopen, ik zou de precieze prijs van die pannen moeten gaan opzoeken, en Rob naast me, de herkenbare geur van zijn zweet, het ritselen van mijn nekhaartjes onder zijn ademhaling, hij heeft zijn arm om me heen geslagen, hoe in godsnaam past zijn arm om me heen, hoe in godsnaam pas ik in dit lichaam, waarom in godsnaam houdt hij van dit lichaam, van deze lelijke dreunende kilometersgrote ribbenkast, ik ga uiteenspatten, ontploffen, mijn voeten vliegen tot in Engeland, ik wurm me onder zijn arm uit, het troostrijke dat ervan uitgaat is ondraaglijk, ik weet zeker dat mama geen arm om haar heen heeft nu, zij ligt naast mijn vader en de twee raken elkaar zover ik weet al jaren niet meer aan, hij ligt er te snurken met een slaapapneumasker op zijn gezicht, ik moet weg uit deze vreemde kamer, weg van Rob, deze angst alleen ondergaan, kijken of ik dan ophoud te bestaan, buiten is de zee, en frisse lucht, een vlakte die er hoe dan ook is, ik moet daarnaartoe, ik moet de zee in; iets gevaarlijks doen als tegengewicht voor het gevaar dat mama nu loopt, mezelf mee op het spel zetten, maar ik wil Rob niet wakker maken om mee te delen dat ik het strand op ga, want hij zal het onzin vinden, of hij zal zich genoodzaakt voelen om mee te gaan, met zijn magere benen in een pyjama de koude dijk op, dat wil ik hem niet aandoen, maar alleen gaan zonder iets te zeggen en dat hij dan wakker schrikt en me nergens kan vinden, dat kan ik hem ook niet aandoen.